

Büyükkada'daki Aya Yorgi Kilisesi'nde

Tükenmez dilekler ayazması

Bir gün, üşenmeyip uzun bir yokuşu göze alır da İstanbul'un Büyükkada'sındaki yüksek tepelerden birinin yolunu tutarsanız, "dilekler dünyası"nın, bugünkü toplumu tanımada nasıl paha biçilmez bir hazine olduğunu hemen anlarsınız...

Cezmi Ersöz

Büyükkada'nın yüksek tepelerinden birine kurulan Aya Yorgi Kilisesi'nin "ayazma"sına girdiğimde, ayazmanın beyaz duvarlarına tükenmez, kuruşun, keçeli kalemler, hatta tebeşirle yazılmış binlerce dilek arasında, "Allahım beni ortaklarımından ayır!" dileği, hiç şüphesiz ilginç bir konunun çarpıcı ve anlamlı örneğini veriyordu bana... Üşenmedim ayazmanın duvarlarına kargacık burgacık yazılmış olan dilekleri teker teker gözden geçirmeye başladım... Görmeyeli dilekler ne denli cüretkâr, yararı ve doğrudan olmuş:

"Allahım, Bağdat Caddesi'nde, deniz tarafında, huzurlu bir ev istiyorum..." Bu ne "cüretkâr" ve "kendini bilmez" bir üslup diye düşünürken, hemen yanı başında, hiç de alçakgönüllü olmayan bir diğerine rastlıyorum:

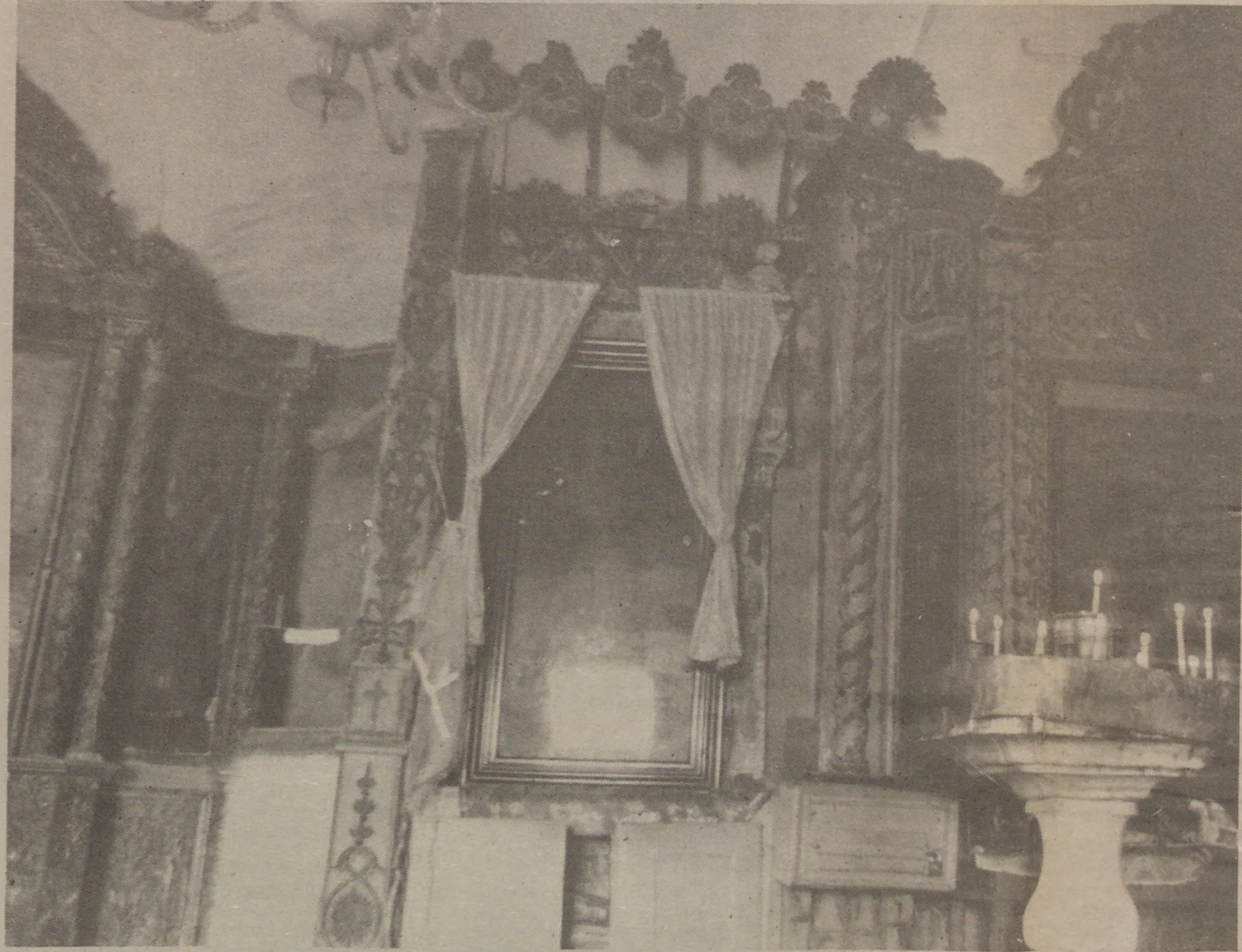
"Yazlık, kışlık bir araba ver Tanrım..."

"Allahım, babam belediye reisi olsun!"

Bir Rum Ortodoks Kilisesi olan Aya Yorgi'ye, iskeleden (yürüyerek) yaklaşık bir saat süren ve lunapark meydanından sonra başlayan ve ancak onda birine Arnavut kaldırım döşenmiş yokuşu tırmandıktan sonra yani tam bir çile yolculuğuyla ulaşıyor. Özellikle tatil günleri, akın akın gelen her ulustan insanların içinde, ayazmanın duvarlarına bu dikbaşı ve pervasız dilekleri yazanların çoğunluğunun Müslüman Türkler olduğunu çabucak saptamak mümkün... (Arada tek tük Rumca, İngilizce ve Almanca yazılmış dileklere de rastlanıyor.) Nitekim bunları düşünürken son derece güncel bir dilek gözüme ilişiyor: "Allahım, babam belediye reisi olsun!..." Bunca çıkar ve güç ilişkilerinin değeri ve moral yargılarını belirlediği bir çağrıda, hayli umarsız bir dilek bu, ama ne yapalım; dilek dilektir!

İşi ciddiye alanlar, Aya Yorgi'nin çileli yokuşunu yalınayak çıkıyorlar.. Kilise'de takdis olduktan ve çeşitli dinsel ritüelleri yerine getirdikten sonra bir çeşit "hacı" sayılıyorlar... Tabii bu "hacılık" kilisenin sol tarafındaki şirin açık hava meyhanesinde lezzetli meze ve yemeklerle birlikte şarap içmeye engel değil, dileyen buzlu rakısını yanında getirdiği mangalında şiş kebabın eşliğinde yudumluyabilir...

Püf püf esen rüzgâr ve doyumsuz deniz manzarası, tüm çileli yolculuğu unutturacak kerte güzel burada... Ama ayazmanın duvarlarındaki dilekler, dışarda sürüp giden bohem yaşantıyı gözden düşürüyor; sıkışık kalmış, imgeleri parçalanmış geleneksel ve cinsel rollerin baskısı altında ve korku içinde ruh hallerini yansıtıyor:

Aya Yorgi'ye ve Ayazmasına, iskeleden yürüyüşle bir saatte ulaşabilirsiniz. Kilisenin Ayazmasına her ulus ve dinden akın akın ziyaretçi geliyor.

"Allahım kocam başka kadınlardan nefret etsin, evine bağlansın..." Dahası çözümsüz, yaralayıcı duygusal ilişkiler, gücünü sevgisel yeteneksizlikten alıp, tuhaf bir kötücüllükle yansıyor duvarlara: "Allahım, Aysin, Nezihten ayrılışın, başkasıyla evlensin..." Ya da bir yarı cehennem atmosferiyle yaşanan aile ilişkisinin göze görülme, ama dokunaklı ve derin sorunları küçük bir çocuğun hazin bir dileğine dönüşüyor: "Allahım ne olur babam eve gelince bize bağırmasın, evimize huzur gelsin..."

"Allahım, dükkânımı soyanları bul!..."

Tabii, dileklerin çoğunluğu, bu denli iç yaralayıcı ve naif bir üslupla yazılmıyor... Artık şiirsel, zarif, ezik, dolaylı, alçakgönüllülük

ve tevekkül dolu dileklere hemen hiç rastlanmıyor: Ama biri var ki, öykü adı olarak sanki biçilmiş kaftan: "Tanrım, Herman'ımı bana bağışla!"

— Ofke dolu bir başka dilek ise ülkemizde dilek dileme üslubunda başlayan karanlık bir dönemi özetliyor sanki: "Allahım dükkânımı soyanları bul!..." Ve hemen yanı başında: "Allahım arabanın borcu bitsin..."

Ayazma'nın duvarlarındaki hemen çoğu bu denli pervasız olan dileklerin arasında, "çeşit" olarak sayısal çoğunluğu, okul başarılarıyla ilgili olanları sağlıyor. Alt sınıflardan başlayarak üniversite seçme sınavlarında düğümlenen okul handikapları, kolej ve Anadolu Liseleri gibi giderek ciddi engellerin ve endişelerin yoğunlaştığı dallara ayrılıyor. Yararçılık ve sabırsızlık, kendisini olmadık ayrıntılı dileklerde gösteriyor: "Tanrım, ne olur protez sınavından iyi not alayım!..."

**İmam tavsiyesiyle
Aya Yorgi**

Çaresizlik, kolektif imgelerin çarpıklığıyla birleşince, ortaya gülünç bir fantezinin çıkması kaçınılmaz oluyor: "Allahım, bana çalışma isteği ver, babam da bu dünyada yapamadıklarını öbür dünyada yapar inşa lah!..." Kimi imamların rüyalarında kâbus görenleri -ülkemizde kâbus, genellikle uyanırken ve sık sık görülürse de- Aya Yorgi'ye gönderdiklerini Büyükkada'lı satranç öğretmeni Nedim Ongan'dan öğrendiğimde, bu gülünç fanteziler daha da anlam kazandı hiç şüphesiz... İmam, kilise ve dilek duvarlarında bir çocuğun sessiz çığlığı: "Allahım, babamı büyüden koru!" Evet, işler daha da karmaşıklaşmadan, kendini ciddiye alan, sevimli ama umutsuz bir dilek sahibine göz ata-

hm: “Tanrım, tekvando hayatımda bana başar, ver. Herkes bana imrensin, sonra Avrupa şampiyonu olayım!..” Tabii herkes bu kadar kendini bilmez değil! Kimisi de son derece akıllı, uslu, çağdaş ve modern isteklerde bulunuyor: “Allahım, bana bilgisayar ver!” Ama bu dilek sahibi de bir hayli unutkan, çünkü istediği bilgisayarın markasını ve özelliklerini yazmamış. Bence bu kadar ek-sik bilgilendirmeye bilgisayar teknolojisine ayak uydurulamaz... Yine de ayazmadaki dilek sahipleri için değişik alternatifler olduğunu belirteyim...

Şifalı suları, dilek mumları, duaları kabul eden ikonları ve giderek boş yer kalmayan dilek duvarlarıyla, kendi çapında bir sektör burası... Ayazma'nın 28 yıllık bakıcısı Artvinli Gülsüm Hanım, bu sektörü son derece ciddiye alan insanlara karşı hoşgörüsünü hiç yitirmemiş; ne de olsa, o da “ekmek parası”nı bu sektörden çıkartıyor... Hele o şaibeli orman yangını eşyalarının çoğunu yaktıktan sonra, kendisi de sıkışıp kalmış dilek sahipleri gibi gerçekliğin olmadık baskıları altında...

“Dilekler üstü” bir dilek!

Peki, bunca dilek sahibi arasında, hiç geniş bir dünya görüşüne ve gönül açıklığına sahip biri yok diye düşünürken, birdenbire gözlerimiz aydınlanıyor:

“Tanrım, 3. Dünya Savaşı çıkmasın!..”

Evet, işte bu “dilekler üstü” bir dilek şüphesiz; ama tam ayazmadan dışarı çıkacakken hemen kapının köşesindeki bir dilekle yeniden irkiliyoruz:

“Tanrım! Bizim gibi tüm çaresizleri koru!..”

Çile yolundan aşağıya inerken, gözümüze, yol boyu çalılıklara bağlanmış peçeler, sel-paklar, naylonlar takılıyor. Dileklerin ve adakların önlenemeyen çoğalışı, Aya Yorgi Kilisesi'nin sınırlarına taşmış adeta...

Güzelim ülkemizde, gitgide, her ağaç dalı, her kaldırım taşı bir adak ve dilek sembolüne dönüşecek böyle giderse!.. □

Ayazmanın duvarlarında, daha çok Müslüman Türklerin dilekleri yer alıyor.

